

Міністерство освіти і науки
Сумський державний університет
Рішення Ради із забезпечення якості вищої освіти
від 17 вересня 2021 року з питання:
«Якість освітньої складової при підготовці докторів філософії та заходи
щодо її покращення»

Розглянувши питання «Якість освітньої складової при підготовці докторів філософії та заходи щодо її покращення» Рада із забезпечення якості вищої освіти (далі – Рада з якості) відзначає, що подальше підвищення якості освітньо-наукових програм (далі – ОНП) підготовки докторів філософії є запорукою підготовки високо-кваліфікованих фахівців, які мають системне мислення та необхідний рівень знань для науково обґрунтованого розв’язання комплексних проблем, проведення оригінальних наукових досліджень та володіють інноваційними методами наукової та педагогічної діяльності.

В університеті налічується 25 ОНП підготовки докторів філософії, на яких навчається 561 здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня (далі – здобувачі, аспіранти). Найбільший контингент аспірантів навчається на ОНП «Медицина», ОНП «Економіка», ОНП «Право». Такі ОНП як «Філософія», «Метрологія та інформаційно вимірювальна техніка», «Педіатрія» та «Фізична культура та спорт», налічують найменшу кількість здобувачів. Критична ситуація з ОНП «Прикладна математика», «Хімічні технології та інженерія» на яких навчається лише 1 та 3 аспіранти відповідно і прийому до аспірантури за цими ОНП підготовки докторів філософії у 2020 р. й 2021 р. не відбувалось.

На початок поточного навчального року чотири ОНП підготовки докторів філософії («Економіка», «Журналістика», «Медицина», «Біологія») пройшли акредитацію та за висновками Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти отримали рішення про зразкову акредитацію. Водночас, слід зазначити, що за ОНП «Право» відповідно до звітів експертів та галузевої експертної ради пропонується умовна (відкладена) акредитація.

В 2021-2022 рр. заплановано проходження акредитації таких ОНП: «Стоматологія», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Менеджмент», «Фізика», «Прикладна фізика та наноматеріали», «Галузеве машинобудування», «Технології захисту навколишнього середовища».

За результатами завершеної акредитації ОНП третього (освітньо-наукового) рівня можна визначити такі сильні сторони організації підготовки докторів філософії в СумДУ, як:

- наявність матеріально-технічної бази (власні лабораторії з залученням грантового фінансування, центри колективного користування науковим обладнанням, тощо), що створює необхідні умови для проведення наукових досліджень на високому рівні;

- сформоване якісне інформаційне середовище, з можливістю відкритого доступу до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science, до провідних міжнародних платформ (Springer eBooks 2017, ScienceDirect) та

аналітичних ресурсів, що оптимізують роботу з великими базами даних (SciVal) та надають допомогу в написанні тексту іноземною мовою (Trinka, Grammarly);

- сформована система реалізації навчання через дослідження, що забезпечується вивченням дисциплін, які закладають основи наукової діяльності, зокрема методики та методів проведення дослідження;

- реалізація політики академічної доброчесності та запровадження механізмів реагування при її порушенні. Вперше в Україні реалізована інноваційна практика застосування популяризаційних матеріалів за тематикою академічної доброчесності для здобувачів з елементами доповненої реальності;

- сформована нормативна база та інституційна система забезпечення якості вищої освіти з врахуванням інноваційного міжнародного досвіду, що дозволяє виявляти недоліки освітньої складової при підготовці докторів філософії та забезпечувати їх оперативне усунення.

Аналіз результатів акредитації ОНП та опитування здобувачів вищої освіти дозволив виявити певні проблем у реалізації освітнього процесу на третьому рівні вищої освіти:

- зміст певних ОНП не носить інноваційного характеру, при реалізації освітніх компонент не завжди застосовуються кращі практики викладання;

- змістовна наповненість деяких освітніх компонент не дозволяє здобувачам в достатній мірі формувати соціальні навички (soft skills);

- в окремих освітніх компонентах виявлено дублювання тематики;

- експерти відзначали обмежену можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії для здобувачів;

- недостатній рівень залученості здобувачів до процесу перегляду ОНП;

- недостатній рівень залученості аспірантів до міжнародної мобільності;

- обмежена кількість освітніх компонентів для формування індивідуальної освітньої траєкторії мовами країн Європейського Союзу.

З огляду на вище зазначене, Ради із забезпечення якості вищої освіти

УХВАЛИЛА:

1. Забезпечити проведення бенчмаркінгу освітньо-наукових програм університетів, що займають провідні позиції у світових рейтингах та за його результатами впроваджувати кращі практики реалізації ОНП при підготовці докторів філософії в СумДУ.

Відповідальні: гаранті ОНП, завідувачі випускових кафедр.

Термін виконання: до 1 лютого, щорічно.

2. Здійснювати постійний аналіз змісту силабусів освітніх компонентів в частині їх узгодженості із матрицею відповідності компетентностей та програмних результатів, а також забезпечення логічної послідовності викладення тем навчальних дисциплін в межах ОНП.

Відповідальні: гаранті ОНП, голова Рад з якості ІПК Міхно С.В.

Термін виконання: постійно.

3. Розширити каталог вибіркових дисциплін циклу професійного спрямування, в тому числі за рахунок дисциплін, що викладаються мовами країн Європейського Союзу.

Відповідальні: завідувачі випускових кафедр, голови Рад з якості інститутів/факультетів.

Термін виконання: до 31 грудня 2021 р.

4. Активізувати роботу щодо інформування здобувачів про їх роль в процесах внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у т. ч. про важливість їх участі у складі робочих проєктних груп та у систематичних опитуваннях щодо якості освітнього процесу.

Відповідальні: начальник ЦЗЯВО Люта О.В., директор ІПК Бойко А.О.

Термін виконання: постійно.

5. Підвищити ефективність процесів інформування, консультування і супроводу програм академічної мобільності аспірантів, зокрема спільно з управлінням міжнародного співробітництва провести семінари і тренінги щодо умов програм міжнародної мобільності та підготовки відповідних пакетів документів, створити та розвинути акаунти у соціальних мережах для оперативного інформування аспірантів та інших заходів.

Відповідальні: начальник УМС Кириченко К.І., директор ІПК Бойко А.О., заступник директора ІПК з міжнародної діяльності.

Термін виконання: постійно.

6. Здійснювати аналіз кадрового забезпечення в частині викладання дисциплін аспірантам та, за необхідності, розробляти пропозиції щодо його покращення за усіма ОНП підготовки докторів філософії та щорічно доповідати про його стан на Раді із забезпечення якості вищої освіти.

Відповідальні: директор ІПК Бойко А.О.

Термін виконання: щорічно протягом вересня.

7. Контроль за формуванням кадрового забезпечення за ОНП підготовки докторів філософії для викладання циклу дисциплін загальної підготовки покласти на директора ІПК.

Відповідальні: директор ІПК Бойко А.О.

Термін виконання: постійно.

8. Розширити тематику заходів з підвищення кваліфікації НПП, що спрямовані на удосконалення підходів до викладання в частині використання сучасних методів навчання та викладання, що відповідають третьому освітньо-науковому рівню доктора філософії, тенденціям розвитку галузі знань, ринку праці, а також методів, що забезпечують формування у здобувачів соціальних навичок (soft skills).

Відповідальні: начальник НРКП Гордієнко В.П.

Термін виконання: до 1 січня 2022 р.

Голова ради з якості

Анатолій ВАСИЛЬЄВ

Вчений секретар

Ольга ДЕЙНЕКА